

Hebreu kuery pe ombopara pyre

Hebreu kuery pe ombopara pyre

Kova'e kuaxia para ma hebreu kuery Jesus re ojerovia va'e pe omboparaa. Imboparaare rery ma noĩ.

Jesus re ha'e kuery ojerovia ramo hetarã kuery opu'ã rei ha'e kuery re, nhandere oikoa rami ae avi. Ha'e rami rã ha'e kuery va'e regua amongue ojeroviaa gui ojepe'axe gueko ymague rami ju ikuai aguã. Ha'e nunga rupi kova'e kuaxia omboparaa ha'e kuery pe ipy'a guaxu reve onhea'ãve aguã, mba'eta Jesus regua ha'e kuery ojeroviaa ma pavê gui ha'eveve va'e, yma guare teko gui voi. Mymba kuery Nhanderuate pe ome'êa 'rãgue py Jesus ojejuka ukaague anho ovare nhandereraa jepe aguã. Jesus ma nhandereraa jepea peteĩ'i va'e Nhanderuate ombou va'ekue.

Aipoe'i: “Ha'e rami rire mba'exa 'rã tu nhande jaa jepe, nhandereraa jepe aguã regua iporãve va'e nhaendu rive vy? Mba'eta jypy'i Senhor ae omombe'u, ha'e gui henduare kuery ju omboaxa, anhetê etea jaikuaa porãve aguã rami” (2.3). Ha'e nunga rupi “nhanekangy e'ỹ re nhaĩ atã tema nharõ va'e nhamombe'u jaikovy va'e re” (10.23), “nhama'ê porã tema Jesus re anho, mba'eta ixugui ae ou jypy guive opa peve jajerovia aguã” (12.2). Mba'eta “Jesus voi tetã rokẽ gui mombyry'i oiko axy raka'e, nguguy py ae ojeuegua kuery oiky'a'o

aguã. Ha'e nunga rupi oña py jaje'oi nhande voi, amboae kuery ikuaia gui mombyrya py teĩ, Jesus káuxa nhanembojaru reia rã jaropo'aka vy. Mba'eta anhetẽ apy ndajarekoi tetã oĩ riae va'erã, raka'eve rã ojekuaa va'erã va'e re nhanhea'ã” (13.12-14).

Nhanderuete ojekuaa ukaague re ijayvua

¹ Ymave rupi Nhanderuete mbovykue rei e'ỹ, ha'e ha'ekue-'ekue'i rami e'ỹ ijayvu raka'e nhaner-amoĩ kuery pe profeta kuery rupi.

² Ha'e gui aỹ opa vygua ára ma Gua'y rupi ae ijayvu nhandevy. Ha'e va'e ma opa mba'e ikuai va'e jopyarã omoĩ, ipo rupi opa mba'e ojapo rire.*

³ Nhanderuete rexakãa rexa ukaa oiko, Nguu rami ete heko va'e vy. Mba'emo ikuai va'e oguereko porãmba oayvu ipo'akapa va'e py rive. Ha'e gui jajevyague gui nhandeky'a'opa ma vy oguapy oiny yvate. Ipo'akapa va'e oiporu kuaa regua re oĩ

⁴ anjo kuery gui omboyvateve rire, mba'eta hery oenoña va'e ma anjo kuery oenoña gui iporãve.

Cristo Ta'y oikoa, ha'e rã anjo kuery ma tembiguai ikuaia re ijayvua

⁵ Mba'eta anjo kuery pe ma aipo nde'i: “Ndee ma Xera'y, ange ma romoingo”, nde'i. Ha'e gui teĩgue ju aipoe'i: “Xee aiko 'rã Tuu, ha'e rã ha'e ma Xera'y 'rã oiko.”*

---

* **1:2** João 1.1-5; Colossenses 1.15-18   * **1:5** Salmo 2.7; 2 Samuel 7.14, 1 Crônicas 17.13

⁶ Ha'e gui kova'e yvy re Gua'y Jypygua ombou vy teĩgue ju aipoe'i: “Nhanderujete pegua anjo kuery tomboete pavẽ”, he'i.*

⁷ Ha'e rã anjo kuery pe ma aipo'ea: “Ojeupegua anjo kuery ojapo yvytu rami, guembiguai kuery ojapo tata rami”, 'ea.*

⁸ Ha'e rã Ta'y pe ma aipo'ea: “Orerujete, ndepo'akaa ma raka'e rã peve guarã. Ha'e ndepo'akaa py rejoguereko 'rã ha'evea rami.*

⁹ Rerovy'a teko porã, ha'e rã teko vai ma nderejou porãi. Ha'e nunga rupi Nderu Nhanderujete ndererovy'aa rupi nemoĩ neirũ kuery áry guarã, ndere azeite omoĩ uka vy”, 'ea.

¹⁰ Ixupe aipo'ea avi: “Senhor, jypy'i renhono va'ekue yvy. Yva regua voi ndepo py rejapo va'ekue meme.

¹¹ Ha'e nunga ma opa va'erã. Ha'e rã ndee ma reiko riae 'rã. Ha'e nunga ha'e javi 'rã inhyma ovy ao rami,

¹² ha'e ramo ao pukukue rami 'rã rembojo'a imoiny, ao rami ae avi 'rã remboekovia. Ha'e rã ndee ma ha'ekue ae reiko. Nderekove opa va'erã e'ỹ”, 'ea.*

¹³ Ha'e gui peteĩve anjo pe aipo nde'i: “Eguapy ke aiporu kuaa regua re, nderovaigua kuery ndepy guýry amoĩ peve”, nde'i.*

¹⁴ Mba'eta anjo kuery ma dhe'ẽ hembiguai ikuai, oo jepe aguã rami ikuai va'e pytyvõarã ombou va'e.

---

* **1:6** Deuteronômio 32.43   * **1:7** Salmo 104.4   * **1:8** Salmo 45.6-7   * **1:12** Salmo 102.25-27   * **1:13** Salmo 110.1

2

Ayvu porã nhaendu rive'ỹ aguã re ijayvua

¹ Ha'e nunga rupi anhetê ete va'e nhaendu vy nhamoĩ porã pota 'rã nhandejee, ha'e va'e rupi nhandekuaia gui jajepe'a e'ỹ aguã.*

² Mba'eta ymave rupi Nhanderuete ayvu anjo kuery omombe'u va'ekue ndoaxa rivei raka'e, mba'eta ha'e va'e rupi heko vai ha'e nonhe'ẽ rendui va'e kuery ombopagapa.

³ Ha'e rami rire mba'exa 'rã tu nhande jaa jepe, nhandereraa jepe aguã regua iporãve va'e nhaendu rive vy? Mba'eta jypy'i Senhor ae omombe'u, ha'e gui henduare kuery ju omboaxa, anhetê etea jaikuaa porãve aguã rami.

⁴ Ha'e kuery ijayvua rupi Nhanderuete oikuaa uka anhetê etea, hexa pyrã, nhomondyipaarã ha'e opa marãgua opo'akaa rupi ojapo vy. Ha'e gui peteĩ-teĩ rupi oexa uka avi Nhe'ẽ Ky'a E'ỹ guigua, ha'e ae oipotaa rami vy.

Sacerdote yvateve va'e ojeroviapy ha'e nhomboaxy kuaa va'e Jesus oikoa re ijayvua

⁵ Mba'eta anjo kuery pe'ỹ Nhanderuete opena uka raka'e yvy pyau oreayvua va'e re.

⁶ Ha'e rami 'rãgue py amongue henda py omombe'u porã vy aipoe'i: “Marã ramigua tu avakue, ha'e kuery re nema'endu'a aguã? Marã ramigua tu avakue ra'y kuery, ha'e kuery re reikuaa pota aguã?”

⁷ Ha'e rami teĩ hare'i anjo kuery gui remo'yvyĩ'ive rire remboyvate, remboete uka [ha'e

---

* **2:1** Marcos 4.14-25

rembopo'aka ndepo py rejapo va'ekue ha'e javi re].

⁸ Opa mba'e re rembopo'aka, ipy guýry remoĩ vy”, he'i va'ekue. Opa mba'e re nhandembopo'aka rire ma mba'eve jipoi nhandepo'aka e'ỹa. Ha'e rami teĩ aỹ peve ndajaexai teri opa mba'e re nhandepo'akaa.*

⁹ Ha'e rã Jesus ma jaexa omano rire Nhanderuete ombopo'aka ha'e omboete ukaague. Mba'eta Nhanderuete nhandemboaxy vy anjo kuery gui xapy'a'i omo'yvyĩ'ive raka'e Jesus, nhande kuery ha'e javi re omano aguã.*

¹⁰ Mba'eta Nhanderuete peguarã opa mba'e oiko, ha'e ae omoingopa rire. Ha'e rami vy guexakãa katy gua'y kueryrã nhandereru aguã ma opa mba'e py oguereko katu raka'e Nhandereraa jepearã, oiko axya py guive.

¹¹ Mba'eta Nhandeky'a'oarã ou va'ekue ha'e nhande kuery oiky'a'o va'ekue voi peteĩ'i gui ae jaiko. Ha'e nunga rupi noxĩ nhandevy “Xeryvy kuery” he'i aguã,

¹² mba'eta aipoe'i: “Xeryvy kuery pe aikuaa uka 'rã nderery, ha'e onhemboaty okuapya py aporaei 'rã ndevy.”*

¹³ Aipoe'ive ju: “Xee ajerovia 'rã hexe.” Teĩgue ju aipoe'i: “Apy ma xee aĩ, ha'e xera'y kuery Nhanderuete ome'ẽ va'ekue reve”, he'i.*

¹⁴ Ha'e gui ta'y kuery he'ia ho'o ha'e huguy va'e ikuaia rami avi ha'e voi oiko ha'e rami, omanoa py

---

* **2:8** Salmo 8.4-6   * **2:9** Filipenses 2.6-11   * **2:12** Salmo 22.2

* **2:13** Isaías 8.17-18

ombovaipa aguã porojukaa po'akaa. Ha'e va'e ma anha.

¹⁵ Ha'e gui nhandereraa jepe aguã, mba'eta jaikoa pukukue re nhamano aguã gui jakyje vy manoa pegua escravo rami nhandekuai va'ekue.

¹⁶ Mba'eta anhetẽ anjo kuery reraa jepearã e'ỹ ou, ha'e rã Abraão ramymino kuery reraa jepearã anho.

¹⁷ Ha'e nunga rupi opa mba'e py guyvy kuery rami 'rãe ojeapo, nhandemboaxy kuaa ha'e ojeroviapy oikoa oexa uka aguã, ha'e Nhanderujete pegua sacerdote yvateve va'e oiko aguã guive, ojeupegua kuery ojejavyague re opaga aguã.

¹⁸ Mba'eta anha omoangekoa py oiko axy rire aỹ ipo'aka nhanderepy aguã nhande voi nhandemoangeko rã.

3

Moisés gui Cristo yvateve ramo jajeroviaa gui jajepe'a e'ỹ aguã re ijayvua

¹ Ha'e nunga rupi irmão kuery iky'a e'ỹ va'erã Yva pygua penerenoĩ avi va'ekue, peikuaa pota porã Jesus re, mba'eta Nhanderujete ombou raka'e Sacerdote Yvateve va'erã, nhamombe'ua rami ae.*

² Ha'e va'e pe ma Nhanderujete ngoo pygua kuery re opena uka ramo henonde rupi ojeroviapy oiko, Moisés oikoague rami avi.

³ Ha'e rami avi Moisés gui ma Jesus omboetevepy, oo gui ijapoare omboeteavea rami avi.*

---

* **3:1** Números 12.17   * **3:3** João 1.17,18

⁴ Mba'eta oo ikuai va'e ma ojapo pyre meme, ha'e rã opa mba'e apoare ma Nhanderuete anho.

⁵ Ha'e gui Moisés ma Nhanderuete rembiguai rami oiko raka'e hoo pygua ha'e javi re openaa rupi. Ha'e ramia py ojeroviapy oiko, omombe'u ma voi guive raka'eve rã Nhanderuete omombe'u porãve va'erã regua.

⁶ Ha'e rã Cristo ma hoo pygua kuery re opena vy Ta'y ae oiko. Ha'e gui “Hoo pygua kuery” he'ia ma nhande ae jaiko, opa peve ete ri nhaĩ atã vy nhandepy'a guaxu ha'e jarovy'a reve nharõ jaikovya re.

⁷ Mba'eta Nhe'ẽ Ky'a E'ỹ aipoe'iague rami: “Kova'e ára ijayvua pendu vy

⁸ peneakã ratã eme, tekoa e'ỹa rupi ymagua kuery ikuai jave oeko a'ã rei ha'e nonhe'ẽ renduiague rami e'ỹ.

⁹ Mba'eta ha'e py ma peneramoĩ kuery xereko a'ã vy xemoangeko rei va'ekue, quarenta ma'etỹ re mba'emo porã ajapo rã oexa okuapy teĩ.*

¹⁰ Ha'e nunga rupi ha'e javegua kuery pe xevai vy aipoa'e: ‘Ha'e kuery ojevavy riae opy'a py, ndoikuaaxei guive xereko’, ha'e va'ekue.

¹¹ Ha'e rami vy xepoxy reve aura va'ekue ha'e kuery oupity e'ỹ aguã opytu'u aguã areko katu va'ekue”, he'i.*

¹² Ha'e nunga rupi irmão kuery, penheangu ke peẽ kuery regua neĩ peteive py'a re oĩ e'ỹ aguã pejerovia e'ỹa, Nhanderuete oikove va'e penhe'ẽ rendua gui pendepe'aaã.

---

* **3:9** “Peneramoĩ kuery” he'ia ma Moisés reve Egito yvy gui oẽ va'ekue re ijayvu vy. * **3:11** Salmo 95.7-11

¹³ Ha'e rami 'rãgue py ko'ë nhavõ penhomombaraete peteĩ-teĩ, “Kova'e ára” he'iague oĩ teria ja, jejavya peteĩve penembotavy e'ỹ aguã peneakã ratã aguã rami.

¹⁴ Mba'eta Cristo revegua ete jaiko, anhetẽ ri jypy guive jajeroviaa re opa peve nhaĩ atã vy.

¹⁵ Mba'eta “Kova'e ára ijayvua pendu vy peneakã ratã eme, oeko a'ã rei va'e kuery rami e'ỹ”, he'iague rami.

¹⁶ Ha'e gui mava'e kuery tu ijayvua oendu teĩ nonhe'ẽ rendui raka'e? Moisés reve Egito gui oẽmba va'ekue ha'e javi.

¹⁷ Ha'e mava'e kuery pe tu quarenta ma'etỹ re ipoxy raka'e? Ojejavy va'ekue pe ae, mba'eta ha'e va'e kuery ma tekoe e'ỹa pyve ho'apa rã hetekue opyta raka'e.

¹⁸ Ha'e gui mava'e rovai tu oura raka'e opytu'u aguã oguereko katu va'ekue oupity e'ỹ aguã Nonhe'ẽ rendui va'ekue rovai ae.

¹⁹ Ha'e rami vy po rami jaikuaa: Ha'e kuery ndojeroviaiaague re ae nda'evei raka'e oupity aguã.

4

Japytu'u aguã py Nhanderuate re jajeroviaa rupi jaike aguã re ijayvua

¹ Ha'e nunga rupi nhanheangu, japytu'u aguã Nhanderuate oguereko katu va'ekue jaupity aguã re ijayvu rire teĩ peẽ kuery regua amongue ndapeupityi gui.

² Mba'eta nhandevy pe voi ayvu porã omombe'ua, ymagua kuery pe rami avi. Mba'eta ha'e kuery ayvu oendu teĩ ndojeroviai ramo ha'e kuery pe mba'everã ndovarei.

³ Ha'e rã nhande jajerovia va'e ma jaupity 'rã japytu'u aguã, Nhanderuate aipoe'iague rami vy: “Xepoxy reve aura va'ekue ha'e kuery oupity e'ÿ aguã opytu'u aguã areko katu va'ekue” he'i, ko yvy onhono ypy jave mba'emo ojaopapa rire teĩ.

⁴ Mba'eta amongue henda py sete araa re ijayvu vy aipoe'i: “Sete araa py Nhanderuate opytu'u raka'e mba'emo ojaopoa gui”, he'i.*

⁵ Ha'e pyve ju aipoe'i: “Ha'e kuery ma ndoupityi 'rã opytu'u aguã areko katu va'ekue”, he'i.

⁶ Ha'e nunga rupi oĩ teri opytu'u aguã amongue oupity aguã, ha'e rã ymagua kuery pe ma ayvu porã omombe'ua rã nonhe'ẽ rendui vy ndoupityi raka'e.

⁷ Ha'e gui yma ete rire peteĩgue ju Nhanderuate oa'angaa ára, mba'eta “Kova'e ára” he'i uka Davi pe, “Kova'e ára ijayvua pendu vy peneakã ratã eme”, he'iague romombe'u ma voiague rami.

⁸ Mba'eta ha'e kuery opytu'u aguã ete py Josué ogueraa va'e rire ma yma rire noa'anga jevyi 'rãgue ára mboae.

⁹ Ha'e nunga rupi oĩ teri Nhanderuate pegua kuery opytu'u aguã.

¹⁰ Mba'eta japytu'u aguã Nhanderuate oguereko katu va'ekue jaupity vy japytu'u 'rã mba'emo re nhanhea'ã jaikovya gui, Nhanderuate oikoague rami avi.

¹¹ Ha'e nunga rupi nhanhea'ã ke japytu'u aguã oguereko katu va'ekue jaupity aguã, avave rei ho'a e'ÿ aguã inhe'ẽ rendu e'ÿ rei va'e kuery ho'apaague rami.

---

* **4:4** Gênesis 2.2

¹² Mba'eta Nhanderuete ayvu ma oikove ha'e ipo'akapa va'e. Kyxe haĩmbe jovai va'e gui haĩmbeve va'e, mba'eta oike 'rã jaikovea ha'e nhanenhe'ê omboja'o aguã peve, jaku'ea ha'e nhanderajy ojayaa rami avi. Ha'e rami vy oikuaa uka 'rã nhapẽxaa ha'e nhandepy'aa ha'e javi.

¹³ Ha'e ramo hemimoingo jipoi henonde onhenhomi kuaa va'erã. Ha'e rami 'rãgue py oikuaa pota va'e renonde jajexa uka rã opa mba'e ojekuaa porãmba 'rã.*

Sacerdote yvateve va'e Jesus nhanemboaxya oikoa re ijayvua

¹⁴ Ha'e nunga rupi Nhanderuete Ra'y Jesus, Sacerdote yvateve va'e rami nhanderepy vy yva re oo rire nhaĩ atã tema jajeroviaa re.

¹⁵ Mba'eta nhande-Sacerdote ma nhanekangy rã nanhanemboaxy e'yi 'rã. Ha'e rami 'rãgue py nhande rami avi onhemoangeko uka raka'e opa mba'e py, teĩ ojejavý e'ỹ re.

¹⁶ Ha'e nunga rupi jakyjea py e'ỹ 'rã nhanhemboja Nhanemboaxya guenda openaaty py oguapy oinya re, nhanekangya ára jaupity aguã nhanemboaxy vy nhanepytyvõa.*

5

Sacerdote ymagua kuery gui Cristo yvatevea re ijayvua

¹ Mba'eta sacerdote yvatekueve ikuai va'e ma avakue mbyte gui oiporavo ha'e omoĩa rire Nhanderuete pe omba'eapo 'rã avakue rekovia,

* **4:13** Efésios 6.17; Apocalipse 1.16
João 2.1,2

* **4:16** Hebreus 10.19-25; 1

mymba ojuka ha'e mba'emo ome'ẽ aguã ojejavyague re.

² Ha'e omboaxy kuaa 'rã oikuaa e'ỹ vy ojejavy va'e kuery, mba'eta ha'e kuery rami avi ikangy va'e vy.

³ Ha'e nunga rupi ae mba'emo ome'ẽ 'rã ha'e ae ojejavyague re, heta va'e kuery ojejavyague re anho e'ỹ.

⁴ Ha'e gui avave rei ha'e ae nonhemboyvatei 'rã ha'e rami oiko aguã. Nhanderuate oenoĩ ramo mae ha'eve, Arão oenoĩague rami.

⁵ Ha'e rami ae avi Cristo voi ha'e ae e'ỹ onhemboyvate sacerdote yvateve va'e oĩ aguã. Ha'e rã ixupe “Ndee ma Xera'y, kova'e ára romoingo” he'i va'e ae*

⁶ amboae henda py “Ndee ma sacerdote reĩ riae 'rã, Melquisedeque reko rami ndereko va'e vy” he'i.*

⁷ Ha'e gui Jesus ma ngo'o re oiko jave ojavukai atã ha'e hexay reve onhembo'e vy ojerure raka'e omanoa gui ogueraa jepe aguã ipo'aka va'e pe. Ha'e ramo oendu ete, mba'eta Nguu pe ete oiko ramo.

⁸ Ta'y ae oiko va'eri oiko axya py voi oikuaa raka'e onhe'ẽ rendua.

⁹ Ha'e gui ha'e nunga ha'e javi oaxapa ma rire ogueraa jepe inhe'ẽ rendua kuery ha'e javi, raka'e rã peve guarã,

¹⁰ Melquisedeque rami sacerdote yvateve va'erã Nhanderuate omoĩ rire.*

Ha'e kuery ndoikuaa porãi teria re ijayvua

---

* 5:5 Salmo 2.7   * 5:6 Salmo 110.4   * 5:10 Mateus 26.36-46

¹¹ Ha'e va'e rekokue re ma heta roguereko ore-ayvu aguã, teĩ aỹ ma napendu kuaa porãi ramo haxy 'rã romombe'u porãve aguã.*

¹² Mba'eta yma ma pejerovia teĩ penhombo'e kuaa 'rãgue py peikotevẽ teri Nhanderuate ayvu jypy guare, haxy e'ỹve va'e re penembo'e va'erã. Ha'e rami vy kyrĩgue'i okambu va'e rami teri pen-dekuai, tembi'u tykue'ỹ va'e ho'u va'e rami e'ỹ.

¹³ Mba'eta okambu va'e rami ikuai va'e ma noendu kuaai 'rã teko porã regua, kyrĩ'i va'e rami teri ikuai vy.

¹⁴ Ha'e rã tembi'u tykue'ỹ va'e ma kakuaakueve peguarã, mba'eta o'arandua re onhea'ãa rupi vy oikuaa 'rã ha'eve va'e ha'e ha'eve'ỹ va'e.*

6

Jajeroviaa regua jaikuaa porãve pota aguã re ijayvua

¹ Ha'e nunga rupi jaikuaa porãve pota ke jypy'i Cristo regua re nhanembo'eague, ha'e opa mba'e py nhanemoingo porãarã re ju jaikuaa pota. Nda'evei jypy'i nhaendu va'ekue re rive rombo'eve ju aguã. Ha'e va'e ma nhamano aguã rami nhandekuaiague gui jajeko rerova aguã, Nhanderuate re jajerovia aguã,

² nhandemongarai aguã, nhandeapyte re opo omoĩa aguã, nhamanoague gui nhandemboete ju aguã, ha'e raka'e rã peve guarã nhanemboayvua aguã.

---

* **5:11** Melquisedeque rekokue ma capítulo 7 py omombe'u porãve. * **5:14** 1 Coríntios 3.1,2, 14.20; Efésios 4.11-16

³ Ha'e rami 'rãgue py amboae nunga re ju 'rã jaikuaa pota, Nhanderuete oipota rã.

Ojerovíaa gui ojepe'a va'ekue re ijayvua

⁴ Ha'e rã anhetẽ va'e oikuaa va'ekue gui amongue ojepe'a ramo ma nda'evei nhamboeko rerova ju aguã. Ha'e va'e kuery ojopy ae ma yva guigua, Nhe'ẽ Ky'a E'ỹ

⁵ ha'e Nhanderuete guigua ayvu porã, ha'e oendu ma guive Nhanderuete po'akaa raka'eve rã peve guarã,

⁶ ha'e rami teĩ ha'e kuery ho'a ramo nda'evei nhamo'arandu ju aguã ojeko rerova aguã rami, mba'eta ha'e kuery ae ojapo Nhanderuete Ra'y pavẽ ojojai rei aguã rami, teĩgue ju kuruxu re omoĩa rami.

⁷ Mba'eta yvy minha oky jepi rã inhakỹ vy hi'a porã 'rã oma'etỹ va'e kuery peguarã. Ha'e va'e yvy ma Nhanderuete ogueroayvu porã 'rã.

⁸ Ha'e rã juu ha'e juu rakua endy rive moingoa yvy ma ndojou porãi 'rã, ayvu vai pyrã rive oiko. Ha'e va'e ma opaa py oapypaa 'rã.*

Jaa jepea kuaa ukaarã re ijayvua

⁹ Ha'e rã peẽ orerembiayvu kuery, ha'e rami oreayvu teĩ roikuaa rã pendere oĩ iporãve va'e nunga, peo jepea kuaa ukaarã.*

¹⁰ Mba'eta Nhanderuete ndaexarai 'rã pemba'epoague ha'e hery rupi pejoayvua pexa ukaague re, mba'eta iky'a e'ỹ va'e kuery peipytyvõ va'ekue, ha'e peipytyvõve teri guive.

---

* **6:8** Hebreus 10.26-31   * **6:9** 1 Tessalonicenses 1.2-4; 2 Pedro 1.5-10

11 Ha'e rami avi roipota opa peve peteĩ-teĩ pexa uka ha'ekue rami penhea'ãa, peupity aguã pearõ peikovy va'e.

12 Pendekuai eme inhate'ỹ va'e rami, ha'e rã ojeroviaa ha'e oĩ atãa rupi Nhanderujete ijayvuague oupity va'erã kuery rami anho.

Nhanderujete ijayvuague ndoaxa rivei 'rãa re ijayvua

13 Mba'eta Abraão pe Nhanderujete mba'emo ome'ẽ aguã re ijayvu vy guery rupi ae oura raka'e, mba'eta ixugui yvateve va'e jipoi hery rupi oura aguã.

14 Ha'e vy aipoe'i: “Anhetẽ romoingo porã 'rã, neramymino kuery amoingo reta 'rã guive”, he'i.*

15 Ha'e ramo Abraão oĩ atãa rupi oarõ rire oupity raka'e ijayvuague.

16 Ha'e gui avakue minha ha'e kuery gui yvateve va'e rery rupi 'rã oura. Ha'e rami rire jomeme joguero'a teĩ ouraague ojapo 'rã peteĩ rami ju oikuaa aguã rami.

17 Ha'e nunga rupi Nhanderujete voi oura reve ijayvu raka'e, ijayvuague oupity va'erã kuery pe oikuaa uka aguã ndoaxa rivei 'rãa.

18 Ha'e rami vy mokoĩ mba'e oaxa rive e'ỹ va'erã py Nhanderujete oikuaa uka raka'e nda'ijapuia.*

Ha'e rami rire jajereraa jepe uka rire nhan-depy'a guaxu ete 'rã, ha'e rami vy nharõ jaikovya nhanerenonderã omoĩ mbyre jaupity aguã.

---

* **6:14** Gênesis 22.17   * **6:18** “Mokoĩ mba'e oaxa rive e'ỹ va'erã” he'i, mba'eta Nhanderujete guery rupi ae ijayvu, ha'e oura guive.

19 Nharõ va'e ma kanoã mombyttaa rami oĩ nhanenhe'ẽ moĩ atãarã. Mba'eta mba'eve py nanhanemokanhy ukai 'rã, nhanemoĩ atã 'rã, templo mbotya ajukue guigua rovai oike rire.†

20 Mba'eta ha'e py ma Jesus nhandegui ha'e ranhe oike raka'e. Nhandere vy oike, Melquisedeque rami sacerdote yvateve va'e omoĩa rire raka'eve rã peve guarã.

7

Cristo rami Melquisedeque oikoague re ijayvua

1 Mba'eta Melquisedeque ma Salém tetã pygua huvixave oiko raka'e, ha'e sacerdote Nhanderuetete Yvate ete va'e pegua guive. Ha'e va'e ma Abraão ovaexĩ vy oo raka'e. Abraão ma huvixa kuery juka vy ooague gui ojevvy jave Melquisedeque ovaexĩ vy ogueroayvu porã.

2 Ha'e ramo ixupe Abraão ome'ẽ raka'e mba'emo ojou va'ekue ha'e javi guigua dízimo. (Jypy Melquisedeque rery ma “Huvixave heko porã va'e” he'ia, ha'e rire ma Salém pygua huvixa avi oiko vy “Huvixave nhomoingo porãa” he'ia.

3 Tuu e'ỹ va'e, ixy e'ỹ va'e, tamoĩ e'ỹ va'e, hekove ijypy va'ekue'ỹ, neĩ opa e'ỹ va'e guive oiko raka'e, Nhanderuetete Ra'y rami omoingo pyre.) Ha'e ma sacerdote raka'e rã peve guarã oiko.*

† **6:19** “Templo mbotya ajukue guigua” he'ia ma ombojeroviaaty ropy oĩ va'e re ijayvu vy, Henda ikya e'ỹ ete va'e jaikea. Ha'e nunga omombe'u porãve capítulo 9 py. Ha'e rami avi apy ma ombojeroviaaty yva re oĩ va'e re ijayvu, 8.12 ha'e 9.11-12 py oĩa rami. * **7:3** Apy Melquisedeque pe “Cristo rami oiko va'ekue” he'i, mba'eta Antigo Testamento py nomombe'uai tuu, ixy, tamoĩ kuery, ituiague neĩ omanoague (Gênesis 14.17-20).

Levi ramymino kuery sacerdote ikuai va'e gui Melquisedeque yvatevea re ijayvua

⁴ Peikuaa pota ke ha'vy Melquisedeque yvatea re, mba'eta ixupe nhandeypy Abraão ome'ẽ raka'e dízimo huvixa kuery mba'e rei-reikue iporãve va'e guigua.

⁵ Ha'e gui Levi ramymino kuery regua sacerdote ikuai va'e ma lei re oĩa rami vy heta va'e kuery gui ojopy 'rã dízimo, guvyvy kuery gui ae, Abraão ramymino ikuai avi va'eri.

⁶ Ha'e rã Melquisedeque ma ha'e kuery regua e'ỹ vy Abraão gui eteve voi ojopy raka'e dízimo, ha'e ogueroayvu porã guive Nhanderuete ijayvuague renduare.

⁷ Ha'e rami avi joegui yvateve va'e ogueroayvu porã 'rã yvyĩve va'e, jaikuaa pavẽ.

⁸ Ko yvy re Levi ramymino kuery regua dízimo jopya ikuai va'e ma avakue omano va'erã meme. Ha'e rã Melquisedeque pe ma “Oikove va'e” 'ea.

⁹ Ha'e gui jaikuaa rã Levi voi dízimo ome'ẽ avi raka'e Abraão ome'ẽa py, aỹ hamymino kuery dízimo jopya ikuai va'eri,

¹⁰ mba'eta tamoi Abraão ma Melquisedeque rovaexĩ vy oo jave hete re Levi voi oi ae ma raka'e.

Levi ramymino kuery sacerdote ikuai aguã opa va'erã, ha'e rã Cristo ma opa va'erã e'ỹa re ijayvua

¹¹ Levi ramymino kuery sacerdote ikuai aguã ma heta va'e kuery lei ojopy va'ekue re oi. Ha'e rami avi Levi ramymino kuery opa mba'e gui nhandeky'a'opa va'e rire amboae regua sacerdote oi e'ỹ teĩ ha'eve 'rãgue. Ha'e va'e ma Arão

ramymino e'ỹ, ha'e rã Melquisedeque reko rami heko va'e.

¹² Lei omboekoviaa ramo mae ma ha'eve amboae regua sacerdote oĩ aguã.

¹³ Mba'eta sacerdote ro'ea va'e ma amboae regua. Ha'e va'e regua ma avave rei altar rupi omba'epo va'e'ỹ.

¹⁴ Mba'eta jaikuaa nhande-Senhor ma Judá ramymino oikoague. Ha'e va'e regua pe ma Moisés “Sacerdote oĩ va'erã” nde'i.

¹⁵ Ha'e rami teĩ jaikuaa porãve 'rã, mba'eta amboae regua Melquisedeque reko rami heko va'e sacerdote oĩ aguã ma ha'eve.

¹⁶ Ha'e va'e ma avakue pegua lei re oĩa rami e'ỹ omoĩa raka'e, ha'e rã hekove imarã e'ỹ va'e vy ipo'akapa va'e ramo.

¹⁷ Mba'eta Jesus pe “Ndee ma Melquisedeque reko rami sacerdote reĩ raka'e rã peve guarã”, he'i.*

¹⁸ Ha'e ramia py omboyke yma ojapo uka pyre, mba'eta ha'e va'e ma ipo'aka e'ỹ ha'e mba'everã ovare'ỹ ramo.

¹⁹ (Mba'eta lei ma peteĩve henda py nhandeky'a'o va'e'ỹ.) Ha'e gui oikuaa uka iporãve va'e nharõ aguã, ha'e va'e rupi Nhanderujete re nhandemboja ete aguã.

Cristo anho'i sacerdote heko porã ete va'e oikoa re ijayvua

²⁰ Ha'e gui Nhanderujete ma sacerdote-rã Jesus omoĩ vy ndoura e'ỹi guive. (Amboae regua sacerdote kuery ma oura re'ỹ 'rã omoĩa.

---

* **7:17** Salmo 110.4

21 Ha'e rã Jesus ma oura reve omoĩ, mba'eta ixupe “Senhor ouraague ndoaxa rivei 'rã, ‘Ndee ma sacerdote raka'e rã peve guarã’, he'ia py.”)

22 Ha'e nunga rupi Jesus ma Nhanderuete reve guarã iporãve va'e oikuaa uka.

23 Ymave rupigua sacerdote kuery ma heta ikuai raka'e, mba'eta peteĩ-teĩ omano vy noĩvei 'rã.

24 Ha'e rã Jesus ma raka'e rã peve guarã vy sacerdote opa e'ỹ re oĩ.

25 Ha'e nunga rupi hexeve vy Nhanderuete re nhanhemboja va'e nhandereraa jepe 'rã opa mba'e gui, mba'eta oikove riae nhandere ojerure aguã.

26 Anhetẽ ha'e va'e regua sacerdote yvateve va'e anho ha'eve nhandevy, iky'a e'ỹ va'e, heko vaia oĩ e'ỹ va'e, heko ky'a e'ỹ va'e, ojevavy va'e kuerya gui oipe'a pyre, ha'e yva áryve omboyvatea va'e.

27 Sacerdote yvateve va'e mboae ikuai va'e rami e'ỹ Jesus noikotevẽi ára nhavõ ha'e ae ojevavyague re ranhe mymba ome'ẽ aguã, ha'e gui mae ma amboae kuery ojevavyague re ju. Mba'eta peteĩgue'i ha'e ae ojejuka uka vy ombogue raka'e jejavya.

28 Mba'eta lei re oĩa rami vy sacerdote kuery yvatekueve va'e ma ikangy va'e meme. Ha'e gui Nhanderuete lei oeja ma rire Gua'y ae omoĩ, oura reve ijayvuague rami vy. Ha'e rã Ta'y ma opa mba'e py heko porã va'e, raka'e rã peve guarã.

8

Jypygua guexeve guarã ojapo pyre gui Cristo rupi ou va'ekue iporãvea re ijayvua

¹ Ha'e gui aiporo'eague ma po rami: Nhandevyguia sacerdote yvateve va'e ma yva re oguapy raka'e Ipo'akapa va'e renda oiporu kuaa regua re.

² Ha'e py ma ojeuepegua kuery re ojerure oiny ombojeroviaatyiky'a e'ỹ ha'e anhetẽ ete va'e py, Senhor ae ojapo va'ekue py, avakue ojapo va'ekue py e'ỹ.

³ Mba'eta sacerdote yvateve va'e kuery ma mba'emo ome'ẽ aguã omoĩa, mymba ojuka aguã guive. Ha'e nunga rupi nhandevyguia sacerdote yvateve va'e voi oguereko avi ome'ẽ va'erã.*

⁴ Ha'e rami avi ko yvy re oiko teri va'e rire neĩ sacerdote voi ndoikoi 'rãgue, mba'eta ikuai 'rãe lei re oĩa rami vy mba'emo me'ẽarã.

⁵ Ha'e va'e kuery omba'eapo aguã ma yva re mba'emo oĩ va'e 'ã rami rive, Moisés ombojerovia atyrã ojapo aguã re Nhanderuete ijayvu vy aipoe'iague rami vy: “Ma'ẽ, ejaopopa ke yvyty áry ndevy ha'angaa aexa uka va'ekue rami”, he'iague rami.*

⁶ Ha'e nungakue gui aỹ Jesus mba'emo ojapo va'e ma ha'eveve, Nhanderuete reve guarã ogueru va'ekue voi ha'eveve, ayvu iporãve va'e rupi ogueru guive.*

⁷ Mba'eta hexevegua jypy guare opa mba'e py ha'eve ete va'e rire ma amboae ju ogueru e'ỹ teĩ ha'eve 'rãgue.

⁸ Ha'e rami avi Senhor ndoguerovy'ai raka'e ymagua kuery. Ha'e vy aipoe'i: “Ma'ẽ, ou ma oiny ára xereve guarã ipyau va'e ju ajapo aguã Israel

---

* **8:3** Jesus ome'ẽ va'ekue ma nguguy ae (Hebreus 9.12). * **8:5**

Êxodo 25.40 * **8:6** Lucas 22.20; 2 Coríntios 3.6-11

ha'e Judá kuery pe.

⁹ Peneramoĩ kuery pe ajapo va'ekue ramigua e'ỹ 'rã ajapo, ha'e kuery po re ajopy vy Egito yvy gui anoẽmba jave guare rami e'ỹ, mba'eta ha'e kuery ojepe'apa ma xereve guarã ajapo va'ekue gui. Ha'e rire ha'e kuery re xee napenavei ma 'rã", he'i Senhor.

¹⁰ "Ha'e gui raka'eve rã po rami 'rã ajapo xereve guarã pyau Israel kuery pe. Xee aipota va'e amoĩ 'rã ha'e kuery 'arandua re, ipy'a re ae 'rã ambopara. Xee aiko 'rã Tuuete, ha'e rã ha'e kuery ma xeivygua kuery 'rã ikuai", he'i Senhor.

¹¹ "Ha'e rami rire mava'eve nombo'evei 'rã oirũ neĩ guyvy kuery Senhor oikuaa aguã re, mba'eta pavẽ 'rã xekuaa, yvyĩgueve'i ha'e yvatekueve voi.

¹² Mba'eta amboaxy vy amboguepa 'rã heko va-iague, naxema'endu'avei ma 'rã ojejavyague re", he'i.*

¹³ "Ipyau va'e" he'ia py oikuaa uka jypy guare inhyma maa. Ha'e gui yma guare inhymamba va'e vy oaxa ta ma ovy.

9

Ymave rupi mba'emo ome'ẽmby mba'everã ndovareiaague re ijayvua

¹ Ha'e gui Nhanderuete jypy guexeve guarã ojapo va'ekue re oĩ heta va'e kuery ombojerovia aguã, ha'e ko yvy regua ooiky'a e'ỹ va'erã ojapo aguã guive.*

² Ha'e rami rã ojapopa raka'e ombojerovia atyrã. Ha'e gui opy jaikea py ma oĩ va'ekue tataendy 'y,

* **8:12** Jeremias 31.31-34   * **9:1** Êxodo 25.8-40

mesa ha'e Senhor renonde mbojape omoĩ mbyre. Ha'e va'e henda pe ma “Henda iky'a e'ỹ va'e” 'eaague.

³ Ha'e gui ma peteĩ okẽ re ajukue mokoĩa oĩ va'e rovai ma ombojeroviaaty ropy ete oĩ, “Henda iky'a e'ỹ ete va'e” 'eaague.

⁴ Ha'e va'e pegua oĩ va'ekue ma peteĩ altar ouro guigua heakuã porã va'e rapyaty. Oĩ avi guexeve guarã Senhor ojapo va'ekue ryru, ouro py on-hovãmba pyre. Ha'e va'e ryepy py oĩ va'ekue maná ryru ouro guigua, Arão popoka ipoty va'ekue, ha'e itape ayvu oeja va'ekue oĩa guive.

⁵ Hi'áry ma omopu'ã anjo ipepo va'e ra'angaa hex-akãmba va'e. Ha'e kuery omo'ã hyru mbotya teko vai mbogue atyrã oĩ va'e. Ha'e nungakue ma aỹ nda'evei romombe'u porãve aguã.

⁶ Ha'e nunga ha'e javi oguereko katupa ma rire sacerdote kuery ma opy ja'o oike ypya'i pyve oĩ va'e py oike jepi 'rã Nhanderuete pe mba'emo ome'ẽ aguã.*

⁷ Ha'e rã opyve ma sacerdote yvateve va'e ha'e ae'i 'rã oike, peteĩgue-ĩgue'i ma'etỹa nhavõ. Mba'emo ruguy reve 'rã oike ha'e ae ojejavyague re ome'ẽ va'erã, ha'e gui heta va'e kuery oikuaa vy e'ỹ ojejavyague re ju.

⁸ Ha'e nunga py Nhe'ẽ Ky'a E'ỹ po rami oikuaa uka: Ombojeroviaaty jypy guare ho'ame teria ja Henda iky'a e'ỹ va'e py jaike aguã nda'evei, mba'eta nhan-hemboja aguã ndoikuaa ukaai teri.

⁹ Ha'e nunga oejaa raka'e nhande aỹgua kuery jaikuaa aguã, mba'eta ymagua kuery ombojerovia

---

* 9:6 Êxodo 30.10; Levítico 16.34

vy mymba ojuka ha'e mba'emo ome'ẽ teĩ ha'e nunga ma ipy'apy rupi ndoiky'a'oi raka'e opa mba'e vai gui.

¹⁰ Ha'e ramigua ojapo uka pyre ma ha'e kuery ro'o reguarã rive. Okaru, oy'u ha'e ojepoei aguã rive oeja, opa mba'e ombopyau aguã ára peve guarã.

Tuguy omoẽa re ijayvua

¹¹ Ha'e gui ma Cristo ou vy sacerdote yvat-eve va'e rami ogueru mba'emo porã aỹ ojekuaa va'e. Ha'e rami vy ombojeroviaaty tuvixave ha'e iporãve va'e py oike, avakue opo py ojapo va'ekue py e'ỹ, mba'eta ko yvy regua e'ỹ ae.

¹² Kavara ha'e vaka ra'y ruguy e'ỹ guive ogueroike raka'e Henda iky'a e'ỹ ete va'e py, ha'e rã nguguy ae. Peteĩgue'i oike raka'e, araka'e rã peve guarã nhandereraa jepe ma rire.*

¹³ Mba'eta ymave rupi kavara ha'e vaka ruguy, ha'e gui vaka ra'y oapy pyre rugue ma on-hemongy'a va'ekue áry omboayvi vy oiky'a'oa 'rã hi'árykue rupi rive.

¹⁴ Ha'e gui Cristo ruguy katuve ma nhandeky'a'o 'rã, mba'eta Nhe'ẽ imarã e'ỹ va'e po'akaa rupi iky'a e'ỹ va'e vy ha'e ae ojejuka uka raka'e Nhanderuete pe ome'ẽ mbyrã. Ha'e rami vy nhandepy'apy rupi peve 'rã nhandeky'a'o, jajapo ve'ỹ aguã manoa katy nhandereraa arã nunga, Nhanderuete oikove va'e pe anho nhandekuai aguã.

¹⁵ Ha'e rami py Nhanderuete reve guarã ipyau va'e ogueru. Omano vy omboguepa raka'e jypy

---

* **9:12** 1 Timóteo 2.5,6

guare ayvu rupigua kuery ojejavyague, Nhanderujete remienoi kuery ha'e javi oupity aguã mba'emo imarã e'ỹ va'e ijayvuague.

¹⁶ Mba'eta amongue omano ta vy joupe mba'emo oeja aguã re ijayvuague ma ijayvu va'ekue omano ramo anho 'rã ovare,

¹⁷ omano ma ramo mae ma ijayvuague oiko 'rã. Ijayvu va'ekue oikove teria ja peteive henda py ndoikoi 'rã.

¹⁸ Ha'e nunga rupi Nhanderujete jypy guare guexeve guarã ojapo vy omoẽ uka raka'e mba'emo ruguy.

¹⁹ Ha'e ramo Moisés ma heta va'e kuery pe lei regua ojapo uka pyre omombe'upa ma vy ogueru raka'e vaka ra'y ha'e kavara ruguy yy reve. Ha'e rami vy hissopo rogue ha'e vexa'i rague omopytã mbyre omoakỹ vy omboayvi raka'e kuaxia para oi va'e ha'e heta va'e kuery ha'e javi re.

²⁰ Ha'e vy aipoe'i: “Kova'e tuguy py Nhanderujete ojapo guexeve guarã, ha'e va'e rupi pendekuai aguã”, he'i raka'e.

²¹ Ha'ekue rami ae huguy py omboayvi avi ombojeroviaaty ha'e tembiporu opy rupi oiporu va'erã ha'e javi re.

²² Mba'eta lei re oia rami vy opa mba'e rai oiky'a'oa 'rã tuguy py, mba'eta tuguy omoëa e'ỹ re nda'evei jejavya ombogua aguã.

Cristo omanoague araka'e rã peve guarã ovarea re ijayvua

²³ Ha'e va'e nunga ma yva re mba'emo oi va'e kuaa ukaarã rive ome'ëa, ha'e rami vy mymba ojukaa py 'rã oiky'a'oa. Ha'e rã yva re ete mba'emo oi va'e ma yvateve va'e ojukaa py 'rã oiky'a'oa.

24 Mba'eta Cristo ma henda iky'a e'ỹ va'erã avakue opo py ojapo va'ekue py e'ỹ oike raka'e, mba'eta ha'e nunga ma anhetê va'e kuaa ukaarã rive ome'êa. Ha'e rami 'rãgue py yva re ete oike raka'e, aỹ peve Nhanderuete renonde ojexa uka vy nhandere ojerure aguã.

25 Ojejuka uka jepi e'ỹ teĩ ha'eve guive, sacerdote yvatekueve va'e ma'etỹa nhavõ henda iky'a e'ỹ ete va'e py mba'emo ruguy reve oike va'e rami e'ỹ.

26 Mba'eta ha'e rami va'e rire yvy itui ypy'i guive mbovykue rei e'ỹ Cristo omano 'rãgue. Ha'e rami 'rãgue py aỹ ára ojeupity ramo peteĩgue'i ojekuaa, ha'e ae ojejuka uka vy jejavya ha'e javi oipe'apa vyvoi aguã.

27 Mba'eta avakue renonderã omoĩa peteĩgue'i omano aguã, ha'e va'e rire imboayvuarã pe ojexa uka aguã.

28 Ha'e rami ae avi Cristo voi peteĩgue'i ojejuka uka raka'e heta ojejavague oipe'a aguã, ha'e va'e rire jejavya reve'ỹ ju 'rã ojekuaa, oo jepe aguã oarõ va'e kuery pe.

10

Mymba ojukaa ague rami e'ỹ Cristo omanoague re ijayvua

¹ Lei regua ma henonde re mba'emo porã ou oiny va'e 'ã rami rive, ou va'e ete e'ỹ.* Ha'e nunga rupi nda'evei 'rã opa mba'e gui oiky'a'o aguã mba'emo me'êa kuery, ma'etỹa nhavõ mymba ome'ẽ jepi teĩ.

---

* **10:1** Colossenses 2.16,17

² Ha'e rami e'ỹ va'e rire ombojerovia va'e kuery nome'ëvei 'rãgue, mba'eta peteĩgue'i oiky'a'opaa va'e rire ipy'a ky'aa noenduvei ma 'rãgue.

³ Ha'e rami avi ma'etỹa nhavõ mymba ome'ẽ aguã ma ojevavya re ima'endu'a jepi aguã rive,

⁴ mba'eta vaka ha'e kavara ruguy omoẽ mbyre ma ndoipe'ai 'rãe jajevavya.

⁵ Ha'e nunga rupi kova'e yvy re Cristo ou vy aipoe'i: “Mymba ojukaa pyre ha'e mba'emo ome'ẽmby ma ndereipotai. Ha'e rami 'rãgue py xereterã rereko katu.

⁶ Jevavya regua oapy reve ome'ẽa rã ndererovy'ai.

⁷ Ha'e nunga rupi aipoe'a: ‘Ma'ẽ Xerujete, apy ma aĩ ndee reipota va'e ajapo aguã, (mba'eta kuaxia onhemama va'e re oĩ xerekorã)’, ha'e”, he'i.

⁸ Jypy aipoe'i: “Mymba ojuka pyre ha'e mba'emo ome'ẽmby ndereipotai, mba'eta jevavya regua oapy reve ome'ẽa rã ndererovy'ai”, he'i raka'e, lei re oĩa rami vy ome'ẽa va'e meme teĩ. Ha'e va'e rire

⁹ aipoe'ive ju: “Ma'ẽ Xerujete, apy ma aĩ ndee reipota va'e ajapo aguã”, he'i. Ha'e rami vy jypy guare omomba raka'e, hekovia amboae ju omoĩ aguã.

¹⁰ Ha'e rami vy “Nhanderujete oipota va'e” he'ia rami vy nhandeky'a'o, Jesus Cristo guete reve peteĩgue'i ojevuka uka rire.

¹¹ Ha'e gui sacerdote kuery ikuai va'e ma ko'ẽ nhavõ ojexa uka 'rã Nhanderujete pe omba'eapo aguã, ha'ekue'i rami ae mymba ojukaa py, ha'e nunga neĩ peteĩgueve jevavya ndoipe'ai teĩ.

¹² Ha'e rã Jesus ma raka'e rã peve guarã peteĩgue'i ojevuka uka jevavya re, ha'e rire Nhanderujete oiporu kuaa regua re oguapy oiny.

13 Ha'e va'e rire oarõ oiny hovaigua kuery ipy guýry omoĩmba peve guarã.

14 Mba'eta peteĩgue'i ojejuka uka vy opa mba'e gui oiky'a'o raka'e ojeky'a'o uka va'e ha'e javi, raka'e rã peve guarã.

15 Ha'e ramigua Nhe'ẽ Ky'a E'ỹ voi oikuaa uka, mba'eta jypy'i Senhor aipoe'i:

16 “Ha'e va'e ára rire ha'e kuery pe ajapo 'rã xereve guarã, po rami: Ha'e kuery py'a re amoĩ 'rã aipota va'e, hi'arandua re ae 'rã ambopara”, he'i rire

17 aipoe'ive ju: “Ha'e kuery ojejavyague ha'e heko vaiague re peteĩve henda py naxema'endu'vei ma 'rã raka'e rã peve”, he'i.

18 Ha'e nungakue omboguepa ma rire mba'eve nanhame'ẽvei ma 'rã jajevyague re.

Nhanderuete re nanhemboja, nhaĩ atã ha'e nanhopytyvõ aguã re ijayvua

19 Ha'e nunga rupi irmão kuery, Jesus ruguy gui vy nhandepy'a guaxu Henda iky'a e'ỹ ete va'e py jaike aguã,

20 mba'eta nhandevy pe ojapo tape pyau imarã e'ỹ va'e, ajukue okẽ regua rovaĩ katy oo va'e. Ha'e va'e ma hete ae.

21 Nhandevy pegua sacerdote yvateve ete va'e oiko Nhanderuete pegua oo re opena va'e.

22 Ha'e ramo nanhemboja tema peteĩ rupi nhandepy'a ha'e jajerovia ete reve, nhandepy'a oiky'a'opaa rire iky'aa oĩ va'ekue gui, ha'e nhanderete voi yy iky'a e'ỹ va'e py ojoi porãmbaa rire.*

---

* **10:22** Romanos 5.1,2; Efésios 3.12; Hebreus 4.14-16

23 Nhanekangy e'ỹ re nhaĩ atã tema nharõ va'e nhamombe'u jaikovy va'e re, mba'eta nhanemboaxy aguã re ijayvu va'ekue ma ojeroviapy.

24 Peteĩ-teĩ nhandopytyvõ pota guive nhandeporayvu ha'e jajapo porãa rupi nhandekuai aguã.

25 Japytu'u eme nhandemboatya gui, amboae kuery ikuaia rami e'ỹ. Ha'e rami 'rãgue py nhandombopy'a guaxu, hi'ára ovaẽ rai'ive ma ouvy rã jaexa vy katuve ma jajapove tema.

Ojegyvy potae rei va'ekue ombopagaa 'rãa re ijayvua

26 Mba'eta anhetẽ va'e jaikuaa porã rire teĩ jajegyvy potae reia rupi ri nhandekuai ramo jipovei ma 'rã jajajegyvyague re ome'ẽ mbyrã.

27 Ha'e rami 'rãgue py jakyje reve 'rã nharõ nhandemboayvuarã ha'e tata nhombopagaarã, ho-vaigua kuery mokanhyarã.*

28 Mba'eta Moisés lei ombopara va'ekue amongue noenduxeĩ ramo omboaxy e'ỹ re ojukaa 'rã raka'e, mokoĩ e'ỹ vy mboapy hekokue omombe'u rire.*

29 Ha'e gui mba'exa tu peikuaa? Ha'e nungakue gui nombopaga vaipaaive 'rã teve amongue Nhanderuete Ra'y re opyrõmba rei va'ekue? Mba'eta nombovarei Cristo ruguy, ha'e va'e py Nhanderuete guexeve guarã ojapogague rami vy oiky'a'o rire teĩ, ha'e ombojaru rei guive Nhe'ẽ nhandemboaxy kuua ukua.

---

* 10:27 Hebreus 6.4-8   * 10:28 Deuteronomio 17.6

³⁰ Mba'eta jaikuaa ae “Xee ae ajoepy ha'e anhom-bopaga 'rã” he'i va'ekue. Teĩgue ju aipo'ea: “Senhor omboayvu 'rã ojeuegua kuery.”*

³¹ Nhanderuete oikove va'e po py amongue ho'a rã nda'evei ete 'rã.

Yma guare re nhanema'endu'a, ha'e jaikoague repy jaupity aguã re ijayvua

³² Ha'e rami avi penema'endu'a ke yma guare re, mba'eta ayvu porã peikuaa rire pendere opu'ãa rei rã pejexavai teĩ peĩ atã pekuapy raka'e.

³³ Amongue py pavẽ rembiexarã penemoĩa penembojaru rei ha'e penderereko axy rei vy. Ha'e amongue py amboae kuery oguereko axya rã ojexavai va'e kuery re penhemoirũ va'ekue,

³⁴ nhuã py ikuai rã pemboaxy vy. Ha'e nunga anho e'ỹ, peẽ ae penemba'e rei-rei peipe'a ukapa va'ekue pevy'a reve, mba'eta mba'emo iporãve ha'e opa e'ỹ va'e perekoa peikuaa.

³⁵ Ha'e nunga rupi pejepe'a eme pejeroviaa rupi pendekuaia gui, mba'eta ha'e nungakue repy iporã va'e oĩ.*

³⁶ Peĩ atã tema, Nhanderuete oipota va'e pejapopa ma rire peupity aguã ijayvuague.

³⁷ “Mba'eta are'ỹ'i re ou va'erã va'e ovaẽ 'rã, ndarei 'rã ou aguã.

³⁸ Ha'e rami avi xevygua heko porã va'e ma ojeroviaa rupi 'rã ikuai. Ha'e rã ha'ekue py ojevy ramo xee ndarovy'avei 'rã”, he'i va'ekue.*

---

* **10:30** Deuteronômio 32.35-36, Salmo 135.14
1.2-4, 12

* **10:38** Habacuque 2.3-4

* **10:35** Tiago

³⁹ Ha'e rã nhande kuery ma okanhy aguã katy ojevvy va'e regua e'ỹ. Ojeroviaa rupi ikuai va'e regua nhandekuai, onhe'ẽ omokanhy va'e'ỹ.

11

Jajeroviaa re ijayvua

¹ Ha'e gui jajeroviaa rupi vy jaikuaa porã 'rã mba'emo nharõ va'e anhetẽ ete oikoa, mba'emo jaexa e'ỹ va'e oikoa jaikuaa.

² Mba'eta ymagua kuery voi ojeroviaa rupi vy oexa uka raka'e heko porã va'ea.

³ Jajeroviaa rupi vy jaikuaa Nhanderuede oayvu py rive opa mba'e omoingo raka'eague. Ha'e rami vy mba'emo jaexa va'e ma jaexa e'ỹ va'e gui oiko va'ekue meme.*

Jypy ombopara pyre re jaikuaa pota aguã re ijayvua

Abel, Enoque ha'e Noé rekokue oĩa

⁴ Abel ma ojeroviaa rupi oiko vy ome'ẽ raka'e guyke'y Caim ome'ẽ va'e gui iporãve va'e. Mba'emo ome'ẽ va'e Nhanderuede ojou porã ramo jaikuaa heko porã va'ea. Ha'e nunga rupi omano ma rire teĩ aỹ voi ijayvu teri.*

⁵ Enoque ma ojeroviaa rupi oiko ramo heraa raka'e omano e'ỹ aguã rami. Nhanderuede ogueraa rire ndojouavei, mba'eta ogueraa e'ỹ mbove voi oexa uka Nhanderuede ombovy'a va'ea.

⁶ Ha'e rã jajerovia e'ỹ re ma nda'evei Nhanderuede nhambovy'a aguã, mba'eta Nhanderuede oikoa

---

* **11:3** Gênesis 1.1; 2 Pedro 3.5   * **11:4** Gênesis 4.1-8

jarovia vy 'rãe nhanhemboja hexe, ha'e oeka va'e kuery pe mba'emo porã ome'ẽ 'rãa jarovia vy guive.*

⁷ Noé voi ojeroviaa rupi vy Nhanderuate gui oikuaa raka'e mba'emo ojekuaa e'ỹ teri va'e oiko 'rãa. Nhanderuate renonde ojererokyjea rupi vy ojapo raka'e peteĩ kanoã guaxu ngoo pygua kuery ogueraa jepe aguã. Ha'e rami vy oikuaa uka ko yvy regua kuery ombopagaa 'rãa, ha'e ojeroviaa rupi teko porã oupity aguã rami oiko.*

Abraão, Sara, Isaque, Jacó ha'e José rekokue oĩa

⁸ Ha'e gui Abraão ma ojeroviaa rupi oiko vy Nhanderuate oenoĩ rã onhe'ẽ rendu, ha'e rami vy oo peteĩ henda oyvyrã ojopy aguã katy. Marã katy pa ooa oikuaa vy e'ỹ oo.

⁹ Ojeroviaa rupi oiko yvy ome'ẽ va'erã va'e rupi, oyvy re'ỹ rami. Oo'i py oiko raka'e Isaque ha'e Jacó reve. Ha'e va'e kuery voi hexeve ojopy avi 'rã oyvyrã ijayvuague.

¹⁰ Mba'eta oarõ oikovy tetã ijyta porã va'e ojekuaa aguã. Ha'e va'e re onhembopy'a va'ekue ha'e ijapoare ma Nhanderuate ae.*

¹¹ Ta'yxy Sara voi ojeroviaa rupi oiko vy imemby nho raka'e, guaimi'i ete ma va'eri. Mba'eta oikuaa imemby aguã re ijayvu va'ekue ojeroviapy oikoa.*

¹² Ha'e nunga rupi peteĩ ava omanogue rami oiko va'e gui heta ikuai raka'e, yva re jaxy-tata ikuai va'e ha'e ye'ẽ yvýry ita ku'i ikuai va'e rami avi mbovy rei e'ỹ ikuai.

---

* **11:6** Gênesis 5.21-24   * **11:7** Gênesis 6.8-22   * **11:10** Gênesis 12.1-4   * **11:11** Gênesis 17.15-22

¹³ Ha'e va'e kuery ha'e javive ojeroviaa rupi ikuai reve omano raka'e, ome'ẽ va'erã va'ekue ojopy e'ỹ re. Ha'e nunga ma mombyry gui mba'emo oexaa rami rive oguerovy'a. Ha'e rami vy yvy mboae regua ikuai rami onhemombe'u, ha'e rã ko yvy rupi ma uguata rei va'e ikuai.

¹⁴ Ha'e rami ijayvu va'e kuery ma guekoarã oeka teria oikuaa uka.

¹⁵ Tekoa oxẽague re ima'endu'a riae va'e rire anhetẽ ojevvy 'rãgue ha'e katy.

¹⁶ Ha'e rami 'rãgue py oeka oikovvy guekoa iporãve va'erã, yva regua. Ha'e nunga rupi Nhanderuete noxĩ “Ha'e kuery Ruete” he'i aguã ojeupe, ha'e rami vy oguereko katu ha'e kuery retãrã.

¹⁷ Abraão ma Nhanderuete oeko a'ã ramo ojeroviaa rupi oiko vy ome'ẽ gua'y Isaque. Nhanderuete omoingo aguã re ijayvu rã oendu vy oguerovy'a va'ekue ri gua'y peteĩ'i va'e ojuka aguã rami oiko.

¹⁸ Mba'eta ixupe Nhanderuete “Isaque ra'y kuery pe ‘Neramymino kuery’ 'ea 'rã”, he'i va'ekue.*

¹⁹ Ha'e rami Abraão oiko mba'eta oikuaa ta'y omanoague gui Nhanderuete omboete ju aguã voi ipo'aka va'ea. Ha'e rire omanoague gui oikove ju va'e rami ete avi ogueraa gua'y.*

²⁰ Ha'ekue rami ju Isaque voi ojeroviaa rupi oiko vy ogueroayvu porã gua'y kuery Jacó ha'e Esaú, ha'e rami vy omombe'u mba'emo oiko va'erã.*

²¹ Jacó ma ojeroviaa rupi vy omano ta ma vy ogueroayvu porã José ra'y kuery peteĩ-teĩ. Ha'e

---

* **11:18** Gênesis 21.12 * **11:19** Gênesis 22.1-18 * **11:20** Gênesis 27.1-40

rami vy opopoka apy re onhemomburu reve opu'ã vy omboete Nhanderuete.*

²² José ma ojeroviaa rupi vy omano rai'i ma vy omombe'u Israel kuery oopa ju 'rãa, ha'e okãgue guive ogueraa uka.*

²³ Ha'e gui Moisés itui'i ramove tuu kuery ojeroviaa rupi ikuai vy mboapy jaxy re onhomi raka'e, mba'eta oexa rã kyrĩ va'e iporã. Ha'e rami vy ndokyjei huvixave ayvu rovai rupi ikuai aguã.*

Moisés rekokue oĩa

²⁴ Moisés tuja ma rire ojeroviaa rupi vy ndoikox-evei Faraó rajy pi'a rami.

²⁵ Mba'eta ojevavy reia py xapy'a'i ovy'a 'rãgue py ojou porãve Nhanderuete pegua kuery reve ojer-ereko axy uka aguã.

²⁶ Mba'eta Cristo káuxa onhemoingo axy uka vy Egito pygua kuery oguerekopaa gui oguerekopave 'rãa oikuaa, mba'eta oarõ oikovy hekoviarã.

²⁷ Ojeroviaa rupi vy oeja ovy Egito yvy, neĩ huvixa ipoxy ramo voi ndokyjei guive. Ha'e rami 'rãgue py oĩ atã, jaexa e'ỹ va'e oexa va'e rami.

²⁸ Ojeroviaa rupi vy ojapo raka'e ngaru Páscoa ára pygua, ha'e rami vy vexa'i ruguy omoẽ uka porojukaa oupity e'ỹ aguã Israel regua ra'y kuery tujakueve.*

²⁹ Ha'e kuery ojeroviaa rupi ikuai vy oaxa raka'e Ye'ẽ Pytã rupi, yvy pirua rupi ooa rami. Ha'e rã Egito pygua kuery ma oaxa aguã onhea'anga vy oy'upa.

---

* **11:21** Gênesis 48.10-16   * **11:22** Gênesis 50.22-26   * **11:23**

Êxodo 2.1-15   * **11:28** Êxodo 12.1-28; 14.15-31

Canaã vyv re Israel kuery ikuai jave guare re ijayvua

³⁰ Ha'e kuery ojeroviaa rupi ikuai ramo Jericó tetã kora ho'apa raka'e, sete ára re ombojere rire.

³¹ Ha'e gui Raabe voi kunha itavy rei va'ekue ri ojeroviaa rupi oiko vy omovaẽ porã raka'e avakue oikuaa pota vy oje'oi va'ekue. Ha'e rami vy nokanhyi nhonhe'ẽ rendu e'ỹ va'e kuery reve.*

³² Ha'e gui nda'evei amombe'upave aguã. Mba'eta oata 'rãgue amombe'u aguã Gideão rekokue, Baraque, Sansão, Jefté, Davi, Samuel ha'e profeta kuery rekokue ha'e javi.

³³ Ha'e va'e kuery ma ojeroviaa rupi ikuai vy ipo'aka raka'e tetã ikuai va'e re, teko porã rupi joguereko, oupity mba'emo ome'ẽ 'rã va'ekue, omboty uka guary juru,

³⁴ ombogue uka tata guaxu, kyxé gui oo jepe, ikangya gui imbarate ju, joe opu'ãa py ipo'aka, ha'e amboae guigua xondaro kuery omonhamba.

³⁵ Kunhague ma hoo pygua omano va'ekue omboetea jevy ramo ogueraa ju oikove va'e. Ha'e rã amboae kuery ma nonhemoẽ ukaxei vy onhemoingo axy uka raka'e, onhemboete ju aguã iporãve va'e oupity aguã.

³⁶ Ha'e gui amboae kuery ju ombojarua rei rã ikuai axy rei, oinupãa, oipokuaa, ha'e nhuã py ombotya ramo.

³⁷ Ita py ojaipipaa, omboayvua, vyvra kyxãa py mbyte rupi ojayaa, kyxé py ojukaa guive. Hoo e'ỹ va'e ikuai, vexa'i ha'e kavara pire py onhemonde, iporiau rei, ojexavai rei ha'e ojavykya rei.

---

* **11:31** Josué 6.1-25

³⁸ (Ha'e va'e kuery rekoarã kova'e yvy nda'evei.) Tekoa e'ÿa rupi ikuai, yvyty, itakua ha'e yvykua oĩ va'e rupi.

³⁹ Ha'e va'e kuery ha'e javive ma ojeroviaa rupi ikuai vy oexa uka raka'e heko porã va'ea. Ha'e rami teĩ ndoupityi guive ome'ẽ 'rã va'ekue,
⁴⁰ mba'eta nhande kuery peguarã Nhanderuede oguereko katu mba'emo iporãve va'e, nhande kuery reve vy anho ha'e kuery oupitypa aguã ijayvuague.

12

Cristo rami avi nhande voi nhaĩ atã aguã re ijayvua

¹ Ymagua kuery heta ojeroviaa oexa uka va'ekue ma arai tuvixa va'e rami nhanembojere okuapy. Ha'e ramo nhande voi ke nhandejegui nhamboipa ipoyikue oĩ va'e ha'e javi, nhandere jejavya oja ratã va'e guive. Ha'e rami vy nhaĩ atã reve nhanha tema nhanerenonderã omoĩ mbyre katy.*

² Nhama'ẽ porã tema Jesus re anho, mba'eta ix-ugui ae ou jypy guive opa peve jajerovia aguã. Mba'eta ha'e ma henonderã imbovy'aaarã omoĩ mbyre ojopy voi 'rãgue py oxĩ e'ÿ re ogueropo'aka raka'e kuruxu re oiko axya. Ha'e rire oguapy oiny Nhanderuede renda openaaty oiporu kuaa regua re.

³ Peikuaa pota porã ke ha'e rami ete heko vai va'ety kuery hexe opu'ã rei rã ogueropo'akaague

---

* **12:1** Apy ma corrida re ombojoja Senhor pe nhandekuaia (Filipenses 3.12-14).

re, penekangy e'ỹ aguã, neĩ pendepyy'a py pen-dekuerai e'ỹ aguã.

Nhanemo'arandua py Nhanderuete nhander-ayvua oexa ukaa re ijayvua

⁴ Mba'eta peẽ ma teko vai rovai penhea'ãa rupi penderuguy nomoẽai teri.

⁵ Ha'e penderexarai guive gua'y pe rami penemongetaa re: “Xera'y kuery, pembovare'ỹ eme Senhor penemo'arandu rã, pendekuerai eme guive pẽvy ijayvu ramo.

⁶ Mba'eta Senhor omongeta 'rã guembiayvu kuery, ha'e oinupã 'rã gua'yrã ogueru va'e ha'e javive”, he'iague re.*

⁷ Ha'e nunga rupi penemoingo axya ma Nhanderuete penemo'arandu aguã oiko, gua'y kuery rami ae penderereko vy. Mba'eta jipoi ta'y kuery tuu omo'arandu e'ỹ va'e.

⁸ Napenemo'arandui ri ramo penderu peikuaa e'ỹ va'e peiko, ta'y e'ỹ, mba'eta Nhanderuete omo'arandu 'rã gua'y kuery ha'e javi.

⁹ Nhanderu kuery ngo'o re ikuai va'e ma nhanemo'arandu rã nhanhe'ẽ rendu 'rã. Nhanenhe'ẽ Ruete katuve ma nhanhe'ẽ rendu 'rãgue, jaikove aguã.

¹⁰ Mba'eta nhanderu kuery nhanemo'arandu 'rã xapy'a'i guarã, ha'e kuery oikuaa rami. Ha'e rã Nhanderuete ma nhanemoingo porã aguã nhanemo'arandu, iky'a e'ỹa rami nhande voi nhandekuai aguã.

¹¹ Nhanemo'arandua nhavõ ha'e ramove'i nanhanembovy'ai 'rã merami, nhanemomboriau

---

* **12:6** Jó 5.17; Provérbios 3.11-12

ranhe. Ha'e rami teĩ nhanemo'arandupaa ma rire ojapo 'rã nhandekuai porã ha'e nhandereko porã aguã rami.*

¹² Ha'e nunga rupi pemombaraete ju ipo ho'a va'ekue ha'e henapy'ã kangy va'e kuery.

¹³ Pembo'yvi porã tape oguata aguã, okarau va'ekue okanhy 'rãgue py okuera aguã.*

Peteĩ rami nhandekuai, ha'e nhandereko ky'a e'ỹ aguã re ijayvua

¹⁴ Peteĩ rami pendekuai pavẽ reve, ha'e penhea'ã pendeko ky'a e'ỹa rupi, mba'eta ha'e rami e'ỹ vy avave rei ndoexai 'rã Senhor.

¹⁵ Peikuaa pota porã ke Nhanderueete omboaxya avave rei oupity e'ỹ re ojepe'a e'ỹ aguã. Toĩ eme guive iro va'e rapo rami ikuai va'e, mba'eta ha'e va'e henhoĩ vy penemoingo eta rei ha'e heta 'rã penemboeko ky'a.*

¹⁶ Penembyte rupi ta'ikuai eme heko ky'a va'e, neĩ ha'eve'ỹa rami ikuai va'e Esaú ramigua. Mba'eta ha'e va'e ma peteĩgue'i okaru aguã re rive ovende raka'e ta'y jypygua oikoa peguarã va'ekue.

¹⁷ Ha'e va'e rire ma nguu pe ojereroayvu porã ukaxe teĩ nda'evei ae. Hexay reve onhea'ã teĩ ndojouvei ha'ekue py ojevvy aguã.

Yvyty Sinai ha'e Sião re ijayvua

---

* **12:11** João 15.1,2; Tiago 1.2-4; 1 Pedro 4.1,2 * **12:13** Provérbios 4.26 * **12:15** Deuteronomio 29.18

18 Ha'e gui peẽ ma vvyty tata haku raxy hendya py e'ỹ pevaẽ.† Pyávy rami pytũa py e'ỹ pevaẽ, neĩ ara vai oikoa py,

19 mimby guaxu onhendu ratã va'e oĩa py, neĩ ayvu atãa py e'ỹ pevaẽ. Ha'e va'e gui hendua kuery ojerure raka'e onhendu ve'ỹ aguã re,

20 mba'eta ha'e kuery ndogueropo'akavei ma ijayvuague: “Mymba teĩ ae ma vvyty re onhemboja ramo tojapipaa ita py”, he'iague.*

21 Anhetẽ ha'e nunga nhomondyipa ete ramo Moisés eteve voi “Akyje ha'e aryryipa reia aendu!” he'i raka'e.*

22 Ha'e rami 'rãgue py peẽ ma Sião vvyty re pevaẽ, Nhanderuate oikove va'e pegua tetã, yva re Jerusalém oĩ va'e py. Pevaẽ anjo kuery mbovy e'ỹ ikuaia py, ha'e nhemboatyiky'a e'ỹ va'ea py,

23 igreja kuery jypygua ta'y ha'e tajy kuery yva re hery ipara va'e ijatya py. Pevaẽ Nhanderuate pavẽ re oikuaa pota va'erã oĩa py, ha'e penhemoirũ ma guive heko porã va'e kuery imoingo porãarã ouputypa ma va'ekue nhe'ẽ reve.

24 Pevaẽ avi Nhanderuate reve guarã ipyau va'e Reruare Jesus oĩa py, ha'e huguy nhandeky'a'oarã omboayvi pyre oĩa py guive. Ha'e va'e ma Abel ruguy gui mba'emo iporãve va'e oikuaa uka va'e.

25 Ha'e nunga rupi pejapyxaka porã pota, ijayvua pendu rive'ỹ aguã. Mba'eta vvy re

---

† **12:18** Apy ma ijayvu judeu kuery yma guare Sinai vvyty katy'i ikuaia py lei ojopy jave okyje rei okuapyague re. Ha'e va'e jave py Nhanderuate ma nhomondyipa rei va'e rami ojekuaa (Êxodo 19.9-25; 20.18-21; Deuteronômio 4.9-12). * **12:20** Êxodo 19.12-13

* **12:21** Deuteronômio 9.19

Nhanderuete ijayvu rã noenduxei va'ekue ndoo jepei rire nhande kuery katuve ma ndajaa jepei 'rã, yva gui nhandevy ijayvua gui jajepe'a ri vy.

²⁶ Ha'ekue py Nhanderuete ijayvu vy omomyĩ raka'e ko yvy. Ha'e gui aỹ ma ijayvu jevy vy aipoe'i: “Peteĩgue ju, teĩgue'i pyve amomyĩ 'rã yvy anho e'ỹ, yva guive”, he'i.*

²⁷ Ha'e gui “Peteĩgue ju, teĩgue'i pyve” he'ia py jaikuaa Nhanderuete oipe'apa 'rãa guembiapo omomyĩ mbyrã oĩ va'e, omomyĩ mbyrã e'ỹ anho opyta aguã.

²⁸ Ha'e nunga rupi nhande ma nhaneretã omomyĩ mbyrã e'ỹ jareko vy nhaĩ atã tema nhanemboaxya re, mba'eta nhanemboaxya rupi Nhanderuete pe nhandekuai ramo nhandereroy'a 'rã. Henonde nhamboete ha'e jajererokyjea iky'a e'ỹ va'e rupi tema nhandekuai,

²⁹ mba'eta Nhanderuete ma tata nhomombaarã oiko.*

13

Jomeme nhandekuai porã aguã re ijayvua

¹ Pendekuai riae tema mborayvu re, joegua meme'i joayvua rami ae.

² Penhomovaẽ e'ỹ eme, mba'eta amongue ma oikuaa vy e'ỹ anjo kuery ete omovaẽ raka'e.

³ Penema'endu'a tema nhuã py omboty pyre re, ha'e kuery reve peẽ voi peĩ avia rami. Penema'endu'a avi oguereko axya va'e re, peẽ voi ojavyky reipy peikoa rami.

---

* **12:26** Ageu 2.6   * **12:29** Deuteronômio 4.24

⁴ Tomboete pavẽ omenda va'e kuery, ha'e iky'a e'ÿa rupi tajoguereko. Mba'eta Nhanderuete ombopaga 'rã heko ky'a ha'e itavy rei va'e ha'e javi.

⁵ Pendekuai eme peráta re nda'eveivea rupi. Mba'emo pereko'i vy pevy'a, mba'eta Nhanderuete aipoe'i: “Peteĩve henda py xee ndoroejai 'rã, neĩ peteĩgueve ndoroayvu e'ÿi 'rã”, he'i.*

⁶ Ha'e rami rire jakyjea py e'ÿ 'rã aipoja'e: “Senhor xepytyvõarã oiko ramo xee ndakyjei 'rã. Mba'e tu avakue ojapo 'rã xere?”*

Nhanderuete pe jaiko aguã re ijayvua

⁷ Penema'endu'a tema pendererekoare kuery Nhanderuete ayvu mombe'ua rekokie re. Peikuaa pota porã ha'e kuery omano peve ikuaiague re. Ha'e kuery ojeroviaague rami ke peẽ voi pendekuai.*

⁸ Jesus Cristo ma jypy guive aÿ peve ha'ekue ae oiko, ha'e raka'e rã peve guarã.

⁹ Opa marã ha'e amboae rami rei penembo'ea rã pendu rive. Mba'eta pavẽ gui ovareve va'e ma Nhanderuete nhanemboaxya re nhandemombaraete aguã nhandepy'a py, tembi'u re rive'ÿ, mba'eta ha'e nunga re nda'eveive va'e kuery peteĩve henda py ndoupityi 'rã imoingo porãarã.

¹⁰ Ha'e rã nhande kuery ma amboae regua altar jareko. Ha'e va'e gui ma ombojeroviaaty pygua kuery ho'u aguã nda'evei.

¹¹ Ha'e gui Henda iky'a e'ÿ ete va'e py sacerdote kuery yvatekueve va'e ogueroike 'rã mymba

* **13:5** Deuteronomio 31.6

* **13:6** Salmo 118.6-7

* **13:7** 1

Tessalonicenses 5.12,13

ruguy jejavya re, ha'e rã ho'okue ma tekoa gui mombyry'i 'rã oapy.

¹² Ha'e rami ae Jesus voi tetã rokẽ gui mombyry'i oiko axy raka'e, nguguy py ae ojeuegua kuery oiky'a'o aguã.

¹³ Ha'e nunga rupi oĩa py jaje'oi nhande voi, amboae kuery ikuaia gui mombyrya py teĩ, Jesus káuxa nhanembojaru reia rã jaropo'aka vy.

¹⁴ Mba'eta anhetẽ apy ndajarekoi tetã oĩ riaa va'erã, raka'eve rã ojekuaa va'erã va'e re nhandea'ã.

¹⁵ Ha'e rami vy Jesus rery rupi Nhanderuete pe nhande'ẽ riaa 'rã jarovy'aa, nhandejuru py jaroporai hery.

¹⁶ Ha'e rami ae avi pejepe'a eme joupe pejapo porãa ha'e peteĩ-teĩ penhopytyvõa gui, mba'eta ha'e nunga ome'ẽmby ma Nhanderuete oguerovy'a.

¹⁷ Penhe'ẽ rendu pendererekoa kuery, pendekuai ha'e kuery oipotaa rami, mba'eta penenhe'ẽ re opena, ha'e raka'eve rã oikuaa potaa 'rã openague re. Ha'e rami rã ha'e kuery ovy'aa rupi 'rã opena pendere, iporiaua rupi e'ỹ, mba'eta iporiaua ma mba'everã ndovarei 'rãgue pẽvy.

Opaa py mba'emo re ojerureague

¹⁸ Pejerure tema orere, mba'eta ore roikuaa rã orep'y'a ky'a e'ỹa rupi orekuaia, opa mba'e py ha'evea rami roikoxe vy.

¹⁹ Aipota pejerure ete pẽa py xee aju voive aguã re.

²⁰ Ha'e gui Nhanderuete peteĩ rami nhandemoingo aguã nhande-Senhor Jesus omanoague gui omboete ju raka'e, ha'e huguy

rupi ojapo guexeve guarã opa va'erã e'ỹ, ha'e omoĩ guive vexa'i kuery re opena va'erã yvateve va'e.

²¹ Tove tapenemoingo porã opa mba'e py, ha'e oipota va'e pejapo aguã rami. Tove peẽ kuery re tomoĩ imbovy'arã pejapo aguã, Jesus Cristo rupi ae. Jesus toguerovy'aa raka'e rã peve. Amém.

²² Irmão kuery, ajerure pendu porã aguã kova'e ayvu ipuku e'ỹ'i va'e romongetaa rupi ambopara va'ekue.

²³ Pẽvy amombe'u irmão Timóteo nhuã gui opoia jevy maa. Xapy'a rei ha'e va'e xea py ovaẽ voi ramo hexeve roo 'rã roexa vy.

²⁴ Pemombe'u ke pendererekoa kuery ha'e javive pe roxaruraa, iky'a e'ỹ va'e kuery ha'e javi pe guive. Itália pygua kuery oxarura uka avi pendevy.

²⁵ Tove peẽ kuery ha'e javive tapendu penemboaxya.

Nhanderuete ayvu iky'a e'ỹ va'e New Testament in Guaraní, Mbyá

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbyá Guaraní (Guaraní, Mbyá)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 853110565X

The New Testament

in Guaraní, Mbyá

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

3309fa3b-7590-5ae9-b829-5df4ddfbf957